

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה מבית מדרשו ושיעוריו של

הגאון הינוקא

רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

פרשת וישלח 112

מה רמוז במה ששלח יעקב מלאכים 'לפניו'

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלָאכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָחִיו אֲרֻצָּה שְׁעִיר שָׂדֵה אָדוּם (לב, ד). ביאר בספר שמן הטוב¹ (פ' וישלח), שמפני שהיה עשו סוכר שיעקב מסופק אם יתקיימו בו ברכות אביו יצחק "הוה גביר לאחיק וישתחוו לך בני אמך, שהרי עד עתה יעקב בורח מפני עשיו (וכמובא בבראשית רבה (סו, יב) שלפני ששלח יצחק את יעקב לבית לבן מפני עשיו אחיו, הוצרך לחזקו ולעודדו שבוודאי יתקיימו הברכות בידו), לכן שלח ואמר לו יעקב על ידי המלאכים שאין לו לעשיו להתייאש מן הפורענות, כי בא יבוא ולא יאחר אותו זמן שאבוא אליך אל הר שעיר, לקיים "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו", כמובא בבראשית רבה (עח, יד). ולכן אמר הכתוב 'וישלח יעקב מלאכים לפניו', 'לפניו' רמז על העתיד לבוא שתבוא הפורענות על עשיו?²

מה נגרם כאשר נהגו בעשיו כ'אח' וכרע

כי באמת כאשר אנו רואים את קושי הגלות, שאומות העולם יושבים כביכול בהשקט ושלווה ובנחת כאשר נאנקים ישראל תחת עול גלותם, אין לנו להתייאש מפורענותם הקרובה, ובוודאי שאין לטעות חלילה להתרפס ולדמות שאם ננהג כמעשיהם יניחו לנו מעול הגלות, וכמו שכתב הרמב"ן (לב, ד), שבפסוק זה נרמז שתחילת נפילת ישראל בגלות אדום נגרמה על ידי שמלכי בית שני באו בכרית עם הרומיים שהם מזרע אדום³, כי דווקא זה היתה סיבת נפילת ישראל בידי הרומיים. ובאור החיים (לב, ד) נתבאר עוד, שזהו 'אל עשיו אחיו', לרמוז אל הזמן שהיו ישראל באחוה ורעות עם בני עשיו, מלכות רומי הרשעה, זמן מועט קודם חורבן בית שני עד עת החורבן, ואחר כך התקיים הכתוב 'ארצה שעיר', המרמז לכל דמן גלות אדום שמלכות רומי זרע עשיו כביכול בגדולה ומעלה גדולה, ואין ניכרת מעלת ישראל, ולעתיד לבוא יתקיים הכתוב 'שדה אדום', שאז ירשו ויכניעו ישראל תחתם את אדום, וכמ"ש (בבמדבר כד, יח) "והיה אדום ירשה, והיה ירשה שעיר אויביו, וישראל עושה חיל".

איזה עצה נקט יעקב על צער ודוחק הגלות

ובכל פסוקים אלו של פגישת יעקב ועשיו ישנם עצות ורמזים נפלאים לישראל כיצד יוכלו לעמוד ולהתעודד בדוחק הגלות הקשה, כי רמוז בהם כמה וכמה תפילות שערך יעקב לפני הקב"ה שיעמוד ויושיע לישראל מתוך קושי וצער הגלות, ויגאלם ביד רמה, וכמו שדרשו בזה רבים מפסוקים אלו בבראשית רבה (סימן עה), וכמובא שם (בסימן יג) שזהו "ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני רוח תשימו בין עדר ובין עדר", שאמר יעקב לפני הקב"ה, רבוננו של עולם, אם יהיו צרות באות על בני, לא תביא אותם זו אחר זו, אלא הרווח להם מצרותיהם. וכן מובא בזהרה בראשית (דף כג ע"ב) וכ"ה בתיקוני זוהר חדש (דף קכח ע"ב) שכאשר ראה יעקב ברוח קדשו את דוחק הגלות

האחרונה באחרית הימים, נאמר בו "ויירא יעקב מאד ויצר לו", וכתרופה ועצה לכך התפלל על עסק התורה שלא תשכח מישראל בתוקף הגלות, כי היא התרופה והעצה האמיתית (וכמו שפירשו המפרשים על הזוהר שם).

מדוע תפילת ערבית שתיקן יעקב היא רשות

ועל פי זה ביאר בדברי יואל⁴ (פ' ויצא, עמוד סד) שלכן תפילת ערבית שתיקן יעקב אבינו עליו השלום היא רשות ולא חובה כמובא במסכת ברכות (דף כז ע"ב), כי כל תפילתו היתה מצד מה שראה אז מצב דורות העתידים, וגודל השפלות באחרית הימים, וכל הצרות שיעברו עליהם במשך אורך הגלות, ולכן לא היה שייך לקובעה כחובה והכרח, כי בשורשה אין גזירת הגלות מוכרחת, ואילולא עוונותינו וחטאותינו, לא גלינו מארצנו, אלא שראה יעקב ברוח הקודש שלא יעמדו ישראל בפני יצרים הרע וממילא יבואו לידי גלות, אבל דבר שנגלה ברוח הקודש אינו מכריח שכך יקרה, כי בכל זאת הבחירה ביד האדם להטות הכל לטובה, ולכן לא קבעה כחובה. וסיים הדברי יואל, שכיום שכבר הגענו למידה זו שראה יעקב אבינו ברוח קדשו, וכבר באנו לידי הגלות, לכן בזמן הזה קבלוה כל ישראל כתפילת חובה כמובא ברמב"ם (הלכות תפילה א, ו).

מה שכר יש לרחל על שמתה בדרך ונתקצרו ימיה

וַיִּצְבֹּב יַעֲקֹב מִצְבֵּה עַל קְבֻרָתָהּ הוּא מִצְבֵּת קְבֻרַת רַחֵל עַד הַיּוֹם (לה, כ). מובא בבראשית רבה (פב, י) שלכן קבר יעקב את רחל בדרך ולא בתוך העיר בית לחם, לפי שצפה שעתידים בני ישראל לעבור שם בגלות בית ראשון, ולפיכך קבר אותה שם, כדי שתבקש עליהם רחל רחמים, וכמ"ש בירמיה (לא, יד) "קול ברמה נשמע נהי ככי תמרורים, רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה כי איננו", והקב"ה משיב לה "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעלתך נאום ה' ושבו מארץ אויב" (שם, טו).

וכן מובא בפסיקתא רבתי (פיסקא ג) שאמר יעקב ליוסף שהקב"ה ציוה ליעקב לקבור את רחל בדרך, לפי שגלוי וצפוי לפניו שסוף בית המקדש עתיד ליחרב, ובניו עתידים לצאת בגולה, והם הולכין אצל אבות ומבקשים מהם שיתפללו עליהם ואינם מועילין להם, וכיון שהם הולכין בדרך הם באין ומחבקין קבורת רחל והיא עומדת ומבקשת רחמים מן הקב"ה, ואומרת לפניו, רבוננו של עולם שמע בקול בכייתי ורחם על בניי או תן לי האונאה שלי (-תפרע את שכרי על צערי הגדול), מיד הקב"ה שומע בקול תפילתה. וכ"ה בבראשית רבתי (פ' ויחי). ובאגדת בראשית (פרק נב) מובא, שאמר הקב"ה, בני צריכין לה, שבשעה שהם חוטאים וגוזלים, היא מזכרת אותי כשם שזכרתיה אני, ומה שכר יש לה על שנקצרו ימיה ומתה בדרך, כדי שתזכיר אותי על בני.

ובשו"ת מנחת אלעזר (ח"א ס"ח, בשיורי מנחה) הוכיח מלשון מדרש זה 'כדי שתהא מבקשת עליהם רחמים' ועוד לשונות כאלו בכמה מקומות, שהצדיקים מתפללים על הפוקד את מקום קבורתם, אף שלא התפלל האדם כלל על ישועתו.

1 לרבי שלמה אוהב שהיה מקובל גדול בראגונה בערך בשנת ש"מ.

2 וכן ביאר רבי יודאל הצרפתי בספרו צוף דבש (פ' וישלח) ובפירוש אמרי יוסף על המדרש (ב"ר עה, ה), וכן כתב מדייליה בספר חכמת התורה (פ' וישלח, עמוד ל).

3 וכמו שאמר בבראשית רבה (עו, ו) שתתפלל יעקב לפני יתברך "הגלינו נא מיד אחי מיד עשיו", שיציל את בניו לעתיד לבוא מיד זרעו של עשיו.

4 וכ"כ מדייליה בחידושי המהרי"ן (ברכות סד ע"א).

"ואתה אל תירא עבדי יעקב" (ירמיה ל, י)

משוער יום ה' ויצא תשע"ב
חלק ב'

ענין קליפת הפלישתים הוא להפיל פחד ומורא על נשמות ישראל

אמרו בתיקוני זוהר חדש (דף קלא ע"ב) שכמה שמות יש להיצר הרע, ואחד מהם הוא 'פלישתי'. ועיקר קליפה זו היא להפיל יאוש ופחד על ישראל למונעם מן המלחמה, וכפי שאמר גליית הפלישתי (שמואל א' יז, ה) "למה תצאו לערוך מלחמה וגו'", והפיל חשש ופחד על ישראל, כמ"ש (שם, יא) "וישמע שאול וכל ישראל את דברי הפלישתי ויחורו ויראו מאוד", כי בטומאתו הגדולה היה מכניס בישראל חיצו הפחד ומחלישם, והפיל עליהם פחד ומורא, כמ"ש (שם, כד) "וכל איש ישראל בראותם את האיש וינוסו מפניו ויראו מאוד".

ובדרך הטבע אין האדם יכול לנצח קליפה זו, אך דוד המלך יצא ללחום בגליית וקליפת הפלישתי על ידי סוד 'באר שבע'. כי דוד הוא השביעי, והיה אחוז במידה זו. כי בכדי שיכנס האדם בעסק המלחמה, עד שיזכה ללכת בדרך הצדיקים בלא שיבוא חטא על ידו, ויישאר לעולם בצד הקדושה והתורה - צריך הוא לענין 'באר שבע', שהוא ענין המסירות נפש. כי ראשית הדרך לנצח המלחמה היא על ידי שלא יהיה מורך וחולשה בלב האדם, וכמואב בדברים (ח, כ) "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו, ולא ימס את לבב אחיו כלבבו". והסרת המורא והיאוש הוא מכח הבאר השביעית, שכל עניינה הוא מסירות נפש שלא לירא ולא לפחד, וכמ"ש (ירמיה ל, י) "ואתה אל תירא עבדי יעקב".

ועל כן ראשית ענין המסירות נפש של האדם היא על ענין 'באר שבע', שמוסר את נפשו שלא להתירא מן הפלישתי העומד על גבו לייאשו, ורק לאחר מכן יוכל למסור את נפשו בשאר עבודות קדושות בעבודת השי"ת. ולכן היה גליית עומד על ישראל ארבעים יום בכל בוקר וערב, כמ"ש (שם, טז) "ויגש הפלישתי השכם והערב", ואמרו במסכת סוטה (דף מב ע"ב) שהיה רצונו בזה לבטלם מקריאת שמע. והטעם כאמור, שעל ידי שהיה מפיל עליהם פחד וחולשה ולא היו מוסרים את הנפש שלא להתירא ממנו, על ידי זה היה מבטלם מכל שאר העבודות שהיה בידם לעשות ולמסור את נפשם - כענין קריאת שמע בוקר וערב.

דוד ביטל את קליפת הפלישתים אך שמשון הוא שהחל זאת

ומי שגמר וקבע בכל נשמות ישראל את הדרך לעבודה זו, הוא דוד המלך, אך מי שהחל לבטל קליפה זו היה שמשון שופט ישראל. כי כאשר נכנסו ישראל לארץ ולא הלכו בדרך ה', נעשה פתח לחיצונים לעכבם מלכבוש את הארץ ולהמליך את השי"ת בבנין בית במקדש, ותחילת התגרות יצה"ר הוא להפיל חשש יאוש ומורא בלב האדם, ולכן באו פלישתים על ישראל לעכבם מלבוא אל התכלית הנצחית.

וכאשר באה קליפה זו לתוקף כוחה וגבורתה, היה צריך לבטלה בכח שהוא למעלה מדרך הטבע, שזכה לזה שמשון הגיבור, שהוא זה שהחל ללחום פנים בפנים בטומאת הפלישתים, כמ"ש (שופטים יג, ה) "והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלישתים", כי שמשון הוא כנגד השמש כמו שאמרו בגמ' סוטה (דף י' ע"א), והוא ענין המסירות נפש ביחודא עילאה. ולכן לא גמר את העבודה, כי שלימות העבודה היא דוקא במסירות נפש ביחודא תתאה, שהוא ענין הלבנה וכנגד דוד המלך כמו שאמרו במסכת ר"ה (בדף כה ע"א), וכמו שיתבאר.

שמשון היה תדיר רבוק בהשי"ת במסירות נפש
ולא היה לו נגיעה כלל בצד הטומאה

והנה שורש כוחו של שמשון היה במסירות נפש, כי היה כנגד השמש ויסוד האש המבטל את הדינים הנמשכים מצד יצר הרע, שהוא לב אבן כמואב במסכת סוכה (דף נב ע"א), וזה על ידי האבן טובה שעליה הושתת העולם (זוה"ק ויהי דף רלא ע"א), שהיא סוד הדין הקדוש המתעורר על ידי חמימות הדיבור בלימוד ותפילה בהאש קודש ותנועות התפילה. ולכן שמשון היה יכול להכניע את קליפת הפלישתים, כי היה אש קודש וכנגד השמש.

ושמשון היה כולו בתוך עבודת המסירות נפש, ומפני שהיה עולה במדרגות גדולות בעבודות המסירות נפש, לכן בכל עת שהיה צריך לכנוס לעבודה זו לפי הצורך והשעה, היתה הכניסה והשער לעבודה זו דבר קטן לגביו, ולא היה מתפחד מהפלישתים כלל (וכשם שאמרו על משה במסכת ברכות (דף לג ע"ב), שמאחר שהיה משיג תדיר מדרגות גדולות ביותר, לכן היתה היראה שהיא השער לאלו המדרגות מילתא זוטרתא לגביה).

ומכח זה היה נכנס בעבודת המסירות נפש ד'שמע ישראל', וכמו שאמרו במסכת סוטה (דף י' ע"א) ובבראשית רבה (צח, יג) שהיה שמשון דן יחידי, כי היה בסוד היחוד תמיד, ועל כן היה תמיד דבוק בא-להים חיים, ולא היה לו קשר ואחיוזה בצד המיתה שעליה נאמר "רגליה יורדות מוות" (משלי ה, ה), ועליו נאמר (תהלים א, א) "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד", כי שמשון היה חגור כמואב במסכת סוטה (שם).

שמשון היה תמיד בסוד עצימת עיניים דשמע ישראל
ומסר את נפשו להתבטל מהדבקות

ולכן היה יכול לירד למקום הקליפות בלא שתהיה לו נגיעה בטומאה, כי מפני שהיה תמיד בסוד היחוד, היה יכול לירד מטה בסוד נפילת אפיים. כי נפילת אפיים היא בכח היחוד ב'שים שלום', וכשם שביחוד יש סוד עצימת עיניים כמ"ש בתיקוני" (בתיקון י, דף כה ע"א) וכפי שנוהגים בקריאת שמע, כך היה שמשון בסוד עצימת העיניים, ולא היה לו חיבור עם הפלישתים, שלא היה צד בלב האבן כלל, אלא היה כל רצונו לבטל כליל את קליפת הפלישתי. ודרכו של שמשון שהיה הולך יחידי, והוא שלא כדרך הארץ שיוכל האדם להיות תדיר בתוך עבודת המסירות נפש - לכנוס בצד הטומאה של הפלישתים ולהשאר קודש לה', אך שמשון היה שלא כדרך הארץ, ולא היה לו הכטה וראיה בעולם הזה כלל.

והוא מסירות נפש הגדול ביותר - לשמשון שהיה בצד החיים תמיד, והיה בדבקות בקדושה גדולה ונוראה, ואף על פי כן היה מוכן למסור מקדושתו ומדרגותיו הגדולות בדבקותו באילנא דחיי - בכדי לדאוג לדורות הבאים ולבטל את תוקף הטומאה של הקליפה המפילה פחד ומורא על נשמות ישראל, ומסר עצמו לעבודה זו להפיל פחד ואימה על הקליפה. והוא צער גדול לצדיק, שצריך להיבטל מדבקותו, כי אע"פ שלעולם יונקים הצדיקים מבאר מים חיים, כאשר הם יורדים בגלות מצרים והקליפות, צריכים הם לראות את השפע יורד להם בצינורות הטומאה, בסוד גלות השכינה, וכמו שהיה יוסף בסוד עבד וקיבל את לחמו דרך המצרים, וכן הושע בן בארי שהיה צריך להמשיך בנין דרך בת דב'לים (כמואב בהושע פרק א). וכמו כן שמשון נעשה לו נס ונבקע לחי של החמור ויצאו ממנו מים, שהוא מרמז שהיה יונק מים חיים - אך הוא דרך דבר טמא ובהסתרה גדולה, בסוד גלות השכינה.

שמשון ביטל עצמו מהדבקות ונכנס במקום סכנה לכל הדורות הבאים

והוא מסירות נפש לצדיקים, כי בקריאת שמע הוא מסירות נפש בדביקות פנימי ובביטול גמור, והוא המקום שעומדים הצדיקים בכל שעה, אך בנפילת אפיים הוא מסירות הדביקות הפנימי, ויש להם עסק עם הקליפות - ולכן אינם אלא בדביקות חיצוני, והוא מקום סכנה. ולכן אין הוא דרך שיוכל כל אדם ליטול את השם וליפול על פניו, וכמ"ש המגן אברהם (בסימן קלא ס"ק ה) שהיום אין מי שיוכל ליפול על פניו.

ושמשון מסר את גודל קדושתו ומדרגתו מהיחוד הפנימי דקריאת שמע, ליחוד החיצוני בסוד נפילת אפיים, כי ידע שכאשר יהיה בצד החיים כרצונו כבקריאת שמע, תמשיך הקליפה לצער לנשמות ישראל, וכאשר ימסור את נפשו להיבטל מהדביקות הפנימי אל הדביקות החיצוני, שזה כמיתה לפי מדרגתו של שמשון, בזה יפיל ויבטל את כח הקליפה. וזה שכתוב (שופטים טז, ל) "ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו", שנרמז בזה שכאשר ירד תמנתה, שהוא דביקות החיצוני ומקום המיתה לגבי שמשון, הרג בזה יותר מאשר היה במדרגת הדביקות הפנימי.

לרפואת ר' מאיר בן מרגלית, עמנואל חיים בן ציונה.
להצלחת פכל ניסים בן מרינה. יוסף בן אלישבע הדסה.
לזיווג הגון הרב דוד חיים בן דינה רחל, נתנאל בן סיגל,
שלמה רמי בן רות זקלין.

לעילוי נשמת
ראו דוד דרוור בן רונית,
אברהם בן דב ובת שבע,
מרים לידיה בת אמיליה.

ומפני שהיה במדרגה גדולה ביותר שלא היתה לא שום הבטה וראיה בעולם הזה כלל כאמור, לכן הלך אחר עיניו, שהוא שלא כדרך העולם, כי הוא נבחר לתקן פגם העיניים דחטא אדם הראשון, כמו שאמרו במסכת סוטה (דף ט ע"ב) שמפני שהלך אחר עיניו ניקרו פלישתים את עיניו, כי בזה שהלך אחר עיניו בחר בזה לילך במסירות נפש לבטל את הקליפה אע"פ שיאבד את עיניו הגשמיות, כי מפני גודל הקדושה בעינים מתגרה המקטרג על העינים, וכמעשה דמתנא בן חרש בילקוט שמעוני (פ' ויחי, רמז קסא). כי היה שמשון מתקן חטא אדם וחוה, כמ"ש (בראשית ג, 1) "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו'", וזהו ש'דלילה' עולה בגימטריה 'אדם וחוה' (עם האותיות והתיבות), כי עיקר פגם אדם וחוה נעשה במדרגת העינים, כמו שכתוב (בראשית ג, 2) "ותפקחנה עיני שניהם וגו'", היינו לדעת מהרע ומדרך הרע, וזה גרם לאדם הראשון לכך שפירש מחוה ק"ל שנה וקלקל את דרכו. (ולכן מזמן חטא אדה"ר אי אפשר להשיג במדרגת העינים והראיה, אלא ממדרגת השמיעה, ואין השגת התורה והמסירות נפש אלא בדרך שמיעה, כמ"ש 'שמע ישראל', ורק לעתיד שיתקנו כל מדרגות העינים, נחזור לראות את התורה במדרגת וחות ראשונות, כמ"ש (שמות כ, יד) "וכל העם רואים את הקולות"). וכאשר הפיל שמשון את הבית על פלישתים, תיקן כל ניצוצות הקודש של אדם הראשון דק"ל השנים שהיה פרוש מחוה, כמובא בספר הליקוטים לרבנו האר"י (שופטים פרק ה).

שבירת כוחה של הסט"א לעתיד תעשה על ידי שמשון

ועתיד שמשון לחזור ולהפיל פחד ואימה על כל כוחות הסטרא אחרא. כי זהו כלל, שכל עבודה ועבודה שנעשתה על ידי הצדיקים בכל דור ודור, היא מועילה לאותו הדור ולכל הדורות עד ביאת משיח. אבל עיקר הזמן שרואים את העבודה של הצדיקים וכוח תורתם הוא לעתיד כשיבא משיח במהרה, ובכח זכות עבודת הצדיקים בכל הדורות, יראו בעולם את כל הגילויים והבטחות הנביאים והרמת קרן השכינה. ולכן כל ביטול עזות הסטרא אחרא וחוצפתה תעשה על ידי כח נשמתו של שמשון וכל עבודתו, והוא שיבטל את הסטרא אחרא גם בזמן הגאולה. וזה שביקש שמשון מלפניו יתברך (שופטים טז, כח) "זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזה האלהים ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלישתים", ואמרו בירושלמי סוטה (פ"א ה"ח) שאמר לפניו יתברך, רבונו של עולם, תן לי שכר עיני אחת בעולם הזה, ושכר עיני אחת מותקנת לי לעתיד לבוא, והיינו שלעתיד לבוא ינקום בכל שונאי ישראל.

גולית בא משמשון ולקח את הפסולת, שהיא גבורת הזרוע בלא המס"ג והתפילה

והנה הפלישתים ראו את גבורת שמשון כגבורה שאינה באה מכח התפילה, אלא ככח בתוך הטבע, ועל כן רצו זאת לעצמם, להמשיך ממנו זרע, וכמ"ש (שופטים טז, כא) "ויהי טוחן בבית האסורים", ויצא ממנו גליית (כמובא בתוספתא דתרגום ירושלמי בשמואל א' יז, ד), וחשבו הפלישתים שכח שמשון הוא כח של 'כוחי ועוצם ידי'. ולכן לא היה מי שיבטל את קליפת גליית מלבד דוד המלך כמובא בזוהר בלק (דף רו ע"א), כי ערפה לא מסרה את הנפש ללכת אחרי השי"ת, אבל רות מסרה את הנפש, ובזה גלתה בדוד את האות ד' דמסירות נפש ד'אחד' דקריאת שמע.

כי כאשר כל אחד מזרע ישראל מחפש בעצמו ומוצא את הטוב, יביא אותו הדבר להוציא את כוחו בחמימות של דיבורי התפילה, אך כאשר עכו"ם מחפש בעצמו, הוא מוצא את הגאווה וכח התאוה. ולכן כאשר ישראל רוצה להוציא את הטוב שבו נעשה כהאות י"ד מלא, שבתחילה הוא נקודה קטנה כהאות י', ולאחר מכן ממשיך את הכח והגבורה באות ו' - לעבוד להשי"ת במסירות נפש, שהוא ד', והוא הד' ד'אחד'. אך גליית היה מושך בכח ה' את גבורת הזרוע, בלי לגלות את ה' אחד. כי רוחב כתיפיו של שמשון היה ששים אמה כמובא במסכת סוטה (דף י ע"א), שהוא כנגד האות ו', וגליית היה מדמה עצמו לשמשון כקוף בפני אדם, ולכן היה ו' אמות (כמ"ש בשמואל א' יז, ד), כי לא לקח את כח שמשון שהיה בגבורת התפילה, שהוא ענין האות ד' דמסירות נפש.

דוד ידע את שורש כוחו של גולית ולכן היה יכול להכניעו

ומי שהיה יכול להכניע את גולית הוא דוד, שהשיג גם הוא את הדל"ת שהוא שורש כוחו של גליית, שנמשך לו משמשון הבא מ'דן', שהוא דל"ת והדין הקדוש. וזה שאמר דוד לגליית "אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון, ואנכי בא אליך בשם ה' צבאות אלהי מערכות ישראל אשר חרפת" (שמואל א' יז, מה), היינו שאמר לו, יודע אני את שורש כח זרועך שהוא משמשון, אך יודע אתה שהינך כקוף בפני אדם ואינך משיג חלק קל בגבורה של שמשון, ולכן אין בידך אלא הפסולת של הגבורה, ואני בא אליך בשם ה' ובכח התפילה - שהיא דבר שאינך מבין בו, אך הוא השורש של כוחך, ועימו אסיר ראשך מעליך כהיום הזה. ובזה הדיבור החליש את רוחו של גליית, ולקח את

האבן, שהיתה ה' אבנים, בסוד ה' תיבות דשמע ישראל כמו שאמר הרע"א מהימנא בזוהר עקב (דף ערב ע"ב), שהיא שורש כוחו של שמשון, ואותה קלע למוחו של גליית שהוא מצח הנחש ושורשו, וביטל את תוקף קליפת הפלישתית.

דרכו של שמשון היא למעלה מהטבע אך דוד סלל את הדרך לכל ישראל

ושמשון היה בסוד משיח בן יוסף, שהוא סוד הדין הקדוש, בסוד הכתוב (בראשית מט, כד) "משם רועה אבן ישראל" כמובא בזוהר תולדות (דף קמו ע"ב). ודבר זה לילך בתוך הסיטרא אחרא ולהשאר קודש לה' כיוסף ושמשון והושע בן בארי, הוא דבר קדוש ונורא שאינו דרך העולם. ואע"פ שבדרך הזה היו מכניעים ומבטלים את כל תוקף הקליפות, ובזה היה נעשה על ידם תיקון גדול לדורות, כשמשון שהכניע והחליש את קליפת הפלישתים, ואף בגילוי היה להם מורא ופחד למ' שנה, וכן יוסף שנעשה למלך וכבש הסט"א תחתיו, והושע בן בארי שנעשה תיקון גדול ונורא על ידי זה כמובא בזוהר פקודי (דף רמה ע"א), מכל מקום דרך זו אינה דרך שיכול האדם לילך בה.

ולכן בא דוד המלך וסלל וחתר דרך לכל אדם בכל מדרגה שיהיה שיוכל לבטל את קליפת הפלישתית - בלא שיהיה בו כח וגבורת הזרוע כשמשון, כי אם על ידי התפילה במסירות נפש, שלא להתיירא מאותו הפלישתית. וזה שאמרו בזוהר חדש תולדות (דף כג ע"ב) שדוד הוא סוד בת שבע והמלכות, כי כל נשמות ישראל יוצאות ומתחדשות במידת המלכות, ואין נשמה בעולם שאינה יוצאת מהמלכות סוד בת שבע. וכאשר בא דוד בעולם וחקק ויסד וסלל את דרך התפילה והתחנן לפני השי"ת, בזה עשה תיקון במלכות סוד בת שבע, וקישטה בקישוטי ועיטרין, שבכל נשמה היוצאת מהמלכות אל זה העולם מוכרח שיצא בה גם כן אותם השורשים לקישוטי ועיטרין, שהם תורה ועבודה מתוך מסירות נפש, שלא להתפחד מקליפה זו.

וכפי שדוד המלך עשה את תיקון התפילה בשכינה, כך כל נשמה היוצאת מבאר שבע ומקום הפקדת הנשמות, היא יוצאת גם כן עם אותם כוחות ושורשים של דרכי התפילה והתחנן לפני השי"ת, והם סגולות הנשמה והכלים הניתנים לה מכח עבודת דוד המלך, לעבור את העולם - ולהיות דבקה במקורה בהשי"ת גם כאשר שורה היא בעולם הנמוך.

הצדיקים הם בעלי המלחמה הכובשים את הדרך לכל ישראל במסירות נפש

לכך תחילת המלחמה היא בדרך שמשון, כמ"ש 'והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלישתים', והוא ענין משיח בן יוסף. כי כפי שהכין הקב"ה רפואה למכה, וקודם שירדו ישראל לכור הברזל במצרים הלך לפניהם יוסף יחידי למצרים, והלך ללחום לבדו פנים אל פנים עם זוהמת וטומאת מצרים, שהיא אש דסטרא אחרא, ומכח האור הגנוז שהיה מופיע על פניו, היה כאש השמש המכלה לאש הסטרא אחרא, והיה מאורי אור, כמ"ש "ובית יוסף להבה", והיה מבטל למאורי אש וכמו שאמרו במסכת יומא (דף כא ע"ב) 'אש אוכלת אש'.

בזה שיוצא מדבקותו שבבחינת יחודא עילאה, ויורד לדבקות חיצוני שהוא יחודא תתאה, ויש לו עסק עם הקליפות, זהו מסירות נפש, כי כפי השמש השורפת בתוך עצמה אך לאחרים היא מאירה, כך זה הצדיק מוסר את נפשו לירד למקום ומדרגת העולם, וכשרואים החיצונים את פניו מתבהלים ונכנעים. וככל אשר מאיר הצדיק בעולם יותר ויותר, כך חוזרת האש לשורשה, היינו שנלקח מכל החיצונים ניצוץ האור הגנוז המחיה אותם, ונכלל בשורשו, ובזה מתבטלת מציאות הרע ושורשה מן העולם, וסרה המחיצה המפסקת בין ה' ב"ה לבין הנבראים.

ובזה הדרך הלכו האבות הקדושים, שאברהם ויעקב אשר ירדו למצרים תקנו בזה תיקון גדול, שכל זה הוא העמדת פנים בפנים של האור הגנוז בפני הסטרא אחרא, להבהילה ולקושרה בשלשלאות, וכמו שעשו יוסף ושרה בבית פרעה, וכן עשה יצחק אבינו בתוקף גדול בשעת העקדה - שעקד את כוחות החיצונים והחליש את כוחם. ולכן נקראים הצדיקים שמש, כמו שאמרו במסכת יומא (דף לח ע"ב) על הפסוק (בקהלת א, ה) "וזרח השמש ובא השמש", עד שלא זרחה שמשו של משה זרחה שמשו של יהושע. אך דרך זה הוא קדוש ומובדל לצדיקים הגדולים במעלה מאוד, כי היו צדיקים גדולים שלא יכלו לעמוד כנגד יצר הרע פנים אל פנים, כאדם הראשון, ונח, ואלישע אחר, שלא היו יכולים לעמוד בזה.

שמשון ירד תמנתה שהוא ירידה מיוחדא עילאה ליחודא תתאה

אמנם בשמשון נאמר (שופטים יד, א) "ירד שמשון תמנתה וירא אישה בתמנתה מבנות פלישתים", שירידה היא לו, כמו שאמרו

במסכת סוטה (דף י"א), כי ירד מיחודא עילאה ליחודא תתאה, שהוא מסירות נפש כאמור, ובקדושת האור הגנוז שהיה מאיר בפניו היה מבטל בזה את כל קליפות הפחד החשש והמורא הנכנסים בנשמות ישראל מקליפת פלישתים.

אך דרך זה של קדושי עליון הוא דרך קדוש ומובדל מכל ישראל, ועל כן כתוב בשמשון 'הוא יחל להושיע את ישראל', כי הוא החליש תחילה את כח הפלישתים, אך דוד המלך הוא החל וגם המשיך את עבודת שמשון שתוכל להיות סמוכה אצל כל אחד ואחד מ'ישראל', כי דוד גם כילה וגמר את כל העבודה הנצחית, והוא שכיון לדעת השי"ת, שהוא סוף המעשה שהיה במחשבתו יתברך, ונשמת דוד ועבודתו הייתה ההתעוררות שעלתה לפניו יתברך והמשיכה את רצונו לברוא העולם ולגלות את שמו יתברך לנבראים.

ודוד ידע ליקח את מידת המלכות שהיא סוד "אבן מאסו הבונים" (תהלים קיח, כב) כמובא בזוהר ויחי (דף רלא ע"א), ולקרב זאת לכל נשמות ישראל, כל אחד במדרגתו, כי כלפי שאר בני אדם, הצדיקים לעולם דבוקים בקב"ה ביחודא עילאה, שהוא מסירות נפש ד'שמע ישראל', משא"כ מדרגת המסירות נפש של העולם הוא ביחודא תתאה, שהוא 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

אע"פ שעובדים הצדיקים את השי"ת בגבורה ועוז הם בביטול גמור להשי"ת

והענין הוא, שיחודא עילאה הוא הביטול הגמור שיש לצדיקים בכל מעשה גבורתם, שאף שעובדים הם את השי"ת בגבורה גדולה ובתוקף ועוז, שהוא צד הגבורה הישוע והמציאות של הנברא, אע"פ"כ עומדים הם לפני השי"ת בביטול גמור, והם כמוסרים את הנפש בד' מיתות בית דין בכל רגע כיחוד 'שמע ישראל', ואין בהם שמץ פניה שעולה בדעתם שהם פועלים איזה דבר מכח גבורתם בלא הביטול הגמור להשי"ת.

אך זהו דבר שהוא למעלה מדרך הטבע, והוא שכל שיוכלו לעמוד בו ולהשיגו רק לעתיד לבוא. כי כפי שאין יכולים לעמוד בפני החמה, כך אין יכולים לעמוד בפני דעתו של שמשון וקדושת הצדיקים שדבקו תדיר במסירות נפש ביחודא עילאה ולא הסיחו את הדעת מהשי"ת, וזה עליית וביטול כל העולם בעולם העליון, שהוא כנגד השמש, ולכן אין יכולים להבין את גדולת השגתם.

דרך העולם אל הביטול הוא ביחודא תתאה שהוא דרך התפילה

כי דרך העולם אל הביטול הוא ביחודא תתאה שהוא 'ברוך שם כבוד מלכותו', והוא ענין משיח בן דוד שיכל לפתוח את השער אל יחוד השם לכל נשמות ישראל. כי כל נשמה היורדת להתלבש בעולם הזה, היא יוצאת מהמלכות נכסת ישראל, ומאחר שדוד תיקן במלכות את כל תיקוני התפילה והתחנון, כך גם בכל נשמה היוצאת מן המלכות יהיו קבועים השורשים ליחודא תתאה, שבוזו יוכלו כל נשמות ישראל בכל מדרגה להכנס גם הם בשערי היחוד והתפילה.

כי על ידי התפילה יוכל האדם להשאר שפל ועניו, אע"פ שמשמש בגבורה ועוז בעבודת השי"ת. ומפני שאין האדם יכול לבטל את עצמו לגמרי כדרך הצדיקים, לכן צריך שילך בדרך התפילה - שכלולים בה כל היחודים כולם וכל עבודת המסירות נפש, שהוא כנגד יחודא תתאה. ובדרך התפילה, אע"פ שאין האדם במדרגה אמיתית כזו שיוכל לעשות מעשה לכבוד ה' לבדו ללא שיראה לו לעיניו שאין נפעל מכוחו מאומה, אע"פ"כ יוכל על כל פנים לעמוד במדרגה זו - שידע וילחוש תמיד שאין נפעל מכוחו דבר, והיינו שאע"פ שנראה הוא כמציאות וכענין מה, מכל מקום בלחשה הוא מגלה את כבוד מלכותו יתברך, ובכל דבר שעושה הוא כלוחש שהכל מידו ומכוחו יתברך, ואע"פ שמתגבר בתוקף ועוז בתורה ובמצווה - שהוא כ'יש' ומציאות, מכח הלחש ד'ברוך כבוד שם מלכותו לעולם ועד' מתבטלת הסטרא אחרא, והוא מסיר ממנו על ידי לחשה זו כל אחיזה של החיצונים.

השכינה הקדושה מתאוה רווקא ליחודא תתאה שהוא בלחש

כי השכינה הקדושה מתאוה לגילוי מלכותו יתברך דוקא מאותם המקומות שבהם נמצאים הבריות במדרגת ועולם המעשה, היינו שיש להם ריחוק מהביטול הגמור להשי"ת. כי הנה בודאי שמנוחת השכינה אינה אלא ביחודא עילאה ד'שמע ישראל', שהוא ביטול גמור במסירות נפש, והוא משכן השכינה אצל הצדיקים, (ולכן עיקר השייכות של העולם

לענין יחודא עילאה הוא על ידי אמונת חכמים, שהוא סוד דביקות רוחא ברוחא בנשמות הצדיקים ובתורתם, כמובא בכוננות קריאת שמע (בשער הכוננות דרוש ו'), אך עיקר מקום העולם ומדרגתם הוא ביחודא תתאה, שהוא ענין 'ברוך כבוד שם מלכותו לעולם ועד', שהוא יחוד בלחשה.

ומפני שכבוד מלכותו מתעלה ומתקלס דוקא מעולם המעשה הרחוק מאורו יתברך, לכן מתאוה השכינה הקדושה שיתגלה כבודו יתברך ביחודא תתאה, שהוא בעולם העשיה, כמו שאמרו במסכת ברכות (דף נד ע"א) שבמקדש היו חותמים הברכה ב'עד העולם' (שהוא עולם המעשה כמובא בזוהר ויצא (דף קנח ע"ב)), והיו העונים אומרים 'ברוך כבוד שם מלכותו לעולם ועד'. ועל כן משלו הדבר במסכת פסחים (בדף נו ע"א) לבת מלך שהיתה מתאוה לציקי קדרה והיו מביאים לה בחשאי, כי אף שמקום מנוחתה כבת מלך הוא ביחודא עילאה במסירות נפש של הצדיקים, בכל זאת אין השכינה מתאוה אלא לגילוי המלכות ביחודא תתאה, שנדמה לאדם שאינו יחוד שלם, אך באמת הוא היחוד השלם במדרגתו בעולם העשיה.

ביחודא תתאה יוכל לייחד את שמו יתברך בתוך דרך הטבע

כי מדרגת הצדיקים הדבוקים תדיר ביחודא עילאה הוא שכל ומדרגה שלמעלה מן הטבע, כי מצד אחד הם בטלים בתכלית להשי"ת ומגלים בכל רגע שאין עוד מלבדו יתברך במסירות נפש, ומאידך הם פועלים ויגיעים וטורחים על תיקון העולם בלא מנוחה כלל. וכל זה הוא מצד הגבורה, שהוא היפך הביטול, אמנם מפני גודל מדרגתם יכולים להכיל בדעתם ב' הפכים, שהוא שכל שלמעלה מן הטבע. אבל מאחר שדרך בני האדם הוא בשכל טבעי, לכן אין ביכולתם לפעול בגבורת המעשה מתוך הביטול הגמור, כי בזה עולה בדעת האדם מחשבות של מינות ד'כל באיה לא ישובו', כי בשכל הטבעי אין ביכולת האדם להבין זאת. ולכן צריך לילך בדרך יחודא תתאה, שהוא פעולה ומעשה בתוך הטבע וכל מחשבת האדם בעבודת השי"ת צריך להיות בדרך הטבע דוקא, ולא לצפות בדווקא לדברים שלמעלה מהטבע, כמעשי הצדיקים.

ובעבודת התפילה מגלה האדם תמיד את כבוד מלכותו בלחשה, והוא בלחשה דוקא, לרמז שבגילוי עובד האדם את השי"ת בכח גדול וביגיעה עצומה, אך בלחש ובסוד הוא מגלה שאין דבר בא מכוחו. וכאשר הוא בלחשה, אין מחשבות של מינות עולות בדעתו, כי כאמור הוא כסוד, עד שיסיים עבודתו ויכריז בגילוי שאין לו חלק בזה אלא הכל נפעל על ידו יתברך.

וזה שאמרו בפסחים (שם) שאין אומרים 'ברוך כבוד שם מלכותו לעולם ועד' בקול רם מפני תרעומת המינים, שהוא השכל הטבעי שאינו יכול להכיל שכל שמעל הטבע. וזהו שאמרו שם שיעקב אמרו ל'ברוך כבוד שם מלכותו לעולם ועד' אבל משה לא אמרו, וכמובא בזוהר (השמטות ח"א, דף רנו ע"ב) שמשה הוא מלגאו ויעקב מלבר, כי משה הוא כנגד יחודא עילאה ד'שמע ישראל', שהוא יחוד פנימי, וכנגד החמה, כמו שאמרו במסכת ב"ב (בדף עה ע"א), אך יעקב הוא כנגד היחוד החיצוני שהוא 'ברוך כבוד שם מלכותו לעולם ועד', וכנגד הלבנה, כמובא בזוהר חדש בראשית (בדף יח ע"ב).

ולכן משה היה מגלה את יחודא עילאה, שכל מלחמותיו היו בדרך ניסית ולמעלה מן הטבע, אך יעקב היה מגלה בנשמות ישראל את סוד יחודא תתאה, ועל כן היו דרכיו בדרך הטבע, שהיה שולח דורון לעשיו ומכין עצמו למלחמה, שהוא בגבורה ויגיעה, ומאידך היה פועל בתפילה שהוא יחודא תתאה. וזה שאמרו במסכת ברכות (דף ד ע"א) שהיה יעקב אומר שמא יגרום החטא, היינו משום תרעומת המינים כאמור.

לעתיד יכלל יחודא תתאה ביחודא עילאה שהוא בקול רם

וזהו שביום הכיפורים אומרים 'ברוך כבוד שם מלכותו לעולם ועד' בקול רם כמובא בדברים רבה (ב, לו), כי ביום כיפור אנו כמלאכים, וכח הסטרא אחרא ותרעומת המינים בטלים, ואז הכל הוא בכלל יחוד פנימי כמובא בזוהר אמור (דף ק ע"ב), וכן יתקיים לעתיד כמ"ש בישעיה (ל, כו) "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יאיר שבעתיים", כי לעתיד תאיר הלבנה - שהוא ענין יחודא תתאה ו'ברוך כבוד שם מלכותו לעולם ועד', כאור החמה - שהוא ענין יחודא עילאה ו'שמע ישראל', שיוכלו הכל לבוא למדרגות הצדיקים המאירים כשמש, וכמ"ש בירמיה (ל, י) "זאתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל, כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שב"ם, ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד", היינו שהגם שלא יהיו אלא בדרך יחודא תתאה, הנדמה לאדם כריחוק, יקרבו השי"ת מכח עבודת הצדיקים להיות סמוכים אצלו יתברך בביטול גמור, כהצדיקים הדומים לחמה.

לציבור הקוראים היקר, הדפסת העלון כרוכה בהוצאות רבות, העלון יוצא בצמצום והביקוש עצום.

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס לעמותת ידי להועיל עבור 'משולחן שלמה'.

או בעברה: בנק: מזרחי טפחות (20) סניף: 417 (גאולה) מס' חשבון: 521025

שם העמותה: 'יד להועיל' - עבור העלונים, ולציין את שם ההקדשה.

התרומה מוכרת לצרכי חזון מס' (סעיף 46)

לבקשת רבים ניתן לשמוע בקו 'שיעורי הינוקא'

את השיעורים האחרונים והמאמר היומני.

מספר הקו 02-5-306-506

האזינו ותחי נפשכם

m.yam.shlomo@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למכון 'ם שלמה'. לתגובות הערות והקדשות וכן לקבלת הגיליון יש לפנות בטלפון 0548434755 או בכתובת מייל